

zaaknummer:	636414
afdelingsnaam:	BenO-Leef- & Vestigingsklimaat
steller:	Marjolein Van Dongen
telefoonnummer	035 629 2883
onderwerp:	Concept Regionale Energie Strategie Noord-Holland Zuid

Voorstel

1. Kennis te nemen van de Concept-RES NHZ als eerste resultaat uit het regionale proces om te komen tot de RES 1.0. Met als belangrijkste punten:
 - a. Het aanbod van de RES-regio NHZ om 2,7 TWh bij te dragen aan de landelijke opgave van 35 TWh hernieuwbare energie in 2030;
 - b. De kaart met globale zoekgebieden voor grootschalige wind- en zonne-energie;
 - c. Het vervolgproces om van de Concept-RES te komen tot de RES 1.0 (hoofdstuk 10).
2. Kennis te nemen van de onderdelen die specifiek van toepassing zijn voor de gemeente Hilversum, namelijk:
 - a. De globale zoekgebieden voor wind- en zonne-energie op het grondgebied van de gemeente Hilversum
 - b. De tekst over Hilversum zoals opgenomen in H 5.6
3. De bijgaande wensen en bedenkingen in te dienen ten aanzien van de Concept-RES NHZ.

Samenvatting

Als één overheid werken aan de energietransitie, is een rode draad in het Klimaatakkoord. De betrokken overheden (gemeenten, waterschappen, provincie) zijn samen verantwoordelijk voor het proces om de Regionale Energie Strategie op te stellen. De Concept RES Noord-Holland Zuid (NHZ) is het gezamenlijke product van negenentwintig gemeenten van deze energieregio, de provincie, de drie waterschappen en diverse partners zoals de energienetbeheerder en energiecoöperaties. Ook zijn in alle gemeenten lokale ateliers met bewoners gehouden over de RES. Het doel van de RES is om bij te dragen aan één van de subdoelstellingen onder het landelijke Klimaatakkoord: 35 TWh duurzame energie in 2030 met grootschalige wind- en zonne-energie op land.

Bij alle colleges in de gemeenten van Noord-Holland Zuid ligt in de periode tussen 21 april en 19 mei het besluit voor om in te stemmen met de concept-Regionale Energie Strategie Noord-Holland Zuid (RES NHZ) en deze vrij te geven voor wensen en bedenkingen door de gemeenteraad, reacties door deelnemers aan regionale en gemeentelijke RES ateliers/bijeenkomsten en om deze aan te bieden aan het Nationaal Programma RES. Op 22 april wordt de RES NHZ openbaar gemaakt. In de regio Gooi en Vechtstreek is hiervoor een gezamenlijk persbericht opgesteld.

De wensen en bedenkingen onderstrepen de urgentie voor duurzame investeringen en het creëren van groene werkgelegenheid. De eerste bedenking betreft het verzoek om de zoeklocatie te schrappen voor wind bij afslag 33 van de A27 voor verdere verkenning, vanwege de ontstane maatschappelijke onrust hierover. Het heeft onze sterke voorkeur om ons vol in te zetten voor wat wél kan, zoals zonne-energie op grote daken. Daarmee verwachten wij meer duurzame energie te kunnen opwekken, dan met een windmolen op deze zoeklocatie. De tweede bedenking betreft het ontbreken van een financiële doorrekening van de investeringen en opbrengsten van de concept- RES NHZ. Het is onze wens om samen met overheden en partners in de energieregio NHZ in te zetten op het realiseren van zonne-energie op alle geschikte grote daken en parkeerplaatsen in 2030.

Inleiding

Het vertrekpunt voor de Concept RES NHZ is de Startnotitie RES NHZ. De gemeenteraad van Hilversum heeft op 25 september 2019 ingestemd met deze Startnotitie RES NHZ en vier specifieke uitgangspunten voor de deel-RES van de regio Gooi en Vechtstreek (a,b,c en f) . Daarbij heeft de raad amendement A19-89 “Kaders Startnotitie RES” unaniem aangenomen, waarin drie uitgangspunten zijn toegevoegd (d, e en g).

- a. De energiebesparingsopgave in de gebouwde omgeving heeft prioriteit ten opzichte van energieopwekking.
- b. De optimale hernieuwbare energiemix past bij de unieke regionale landschappelijke en gebiedskwaliteiten en de economische kansen (dit betreft opwekking van hernieuwbare energie in de ondergrond, op de bovengrond en in de bebouwde omgeving).
- c. De kansen voor geothermie en aquathermie voor energieopwekking en waterstof als opslag/transportmedium wegen volwaardig mee.
- d. Er wordt ruimte geboden aan innovatie.
- e. Grootschalige toepassing van biomassa-verbranding via biomassacentrales dient te worden voorkomen.
- f. De raadsleden zijn betrokken gedurende het opstellen van de RES en nemen kaderstellende besluiten en worden proactief en op tijd door de wethouder geïnformeerd. We werken samen met onze partners van “Samen op Pad” en bewoners aan de energietransitie.
- g. Tijdens het opstellen van de RES wordt de financiële (deel)investering in relatie tot het beoogde (deel)effect meegenomen in de afweging en toegelicht bij elk beoogd besluit.

Probleemstelling/doel

De doelstelling van het Nederlandse Klimaatakkoord is 49% minder CO₂ in 2030 ten opzichte van 1990 en 95% CO₂-reductie in 2050. Dertig energieregio's maken ieder een Regionale Energie Strategie, die samen 35 TWh opwekken in 2030. Lukt dit niet, dan wordt de nog ontbrekende hoeveelheid TWh over de dertig regio's verdeeld op basis van een landelijke verdeelsystematiek (Route 35).

Het kwantitatieve resultaat is het bod in de Concept RES NHZ:

- Voor NHZ 2,7 TWh
- Voor deelregio Gooi en Vechtstreek 0,32 TWh.
- Voor de gemeente Hilversum circa 0,1 TWh, berekend als 1/3 van deel 0,32 TWh.

Het procesmatige resultaat is een gezamenlijk "bottom-up" proces RES NHZ.

Een belangrijk kader uit de Startnotitie is ‘zorgen voor maatschappelijk draagvlak door zorgvuldige participatie bij de totstandkoming van de RES’. In Hilversum hebben vijftig betrokken Hilversummers zich drie avonden verdiept in de mogelijkheden hoe we in de regio Gooi en Vechtstreek en specifiek in Hilversum grootschalig duurzame energie kunnen opwekken. Drie toekomstateliers met mooie gesprekken, goede discussies, kritische kanttekeningen en veel inspiratie. Dit heeft geleid tot hun advies op de Regionale Energie Strategie, zie bijlage. In de regio Gooi en Vechtstreek zijn in het najaar een regiopodium en toekomstateliers over de RES voor stakeholders en raadsleden gehouden. In Hilversum is in de raadsklankbordgroep energie op verschillende momenten ingegaan op de RES. Over het geheel gezien onderscheiden de RES NHZ (en RES Noord-Holland Noord) zich in Nederland door het grote aantal gehouden bijeenkomsten, totale aantal deelnemers en de diversiteit van betrokken partijen.

Argumenten

1a De concept-RES NHZ vraagt om lokale besluiten over een document op de schaal Noord-Holland Zuid. De besluitvorming ligt bij gemeenten, waterschappen en provincie, als democratisch gekozen besturen.

1b De uitgangspunten die de gemeenteraad heeft meegegeven bij de Startnotitie RES NHZ komen terug in de RES NHZ.

Dit is grotendeels terug te vinden in het hoofdstuk over de deelregio Gooi en Vechtstreek. De concept RES NHZ voldoet aan de regiospecifieke eisen.

Geothermie, aquathermie en biomassa zullen in de RES 1.0 uitgebreider aan bod komen, in het nader uit te werken onderdeel 'Regionale Structuur Warmte'. Resultaten van provinciaal onderzoek naar de mogelijkheden voor geothermie komen in het derde kwartaal 2020 beschikbaar en vormt hiervoor belangrijke input.

De Concept RES NHZ bevat nog geen financiële doorrekening. Deze zal een plek krijgen in de RES 1.0, wanneer de zoeklocaties uit het concept verder zijn geconcretiseerd en er dus meer gegevens bekend zijn om de financiële implicaties, beoogde effecten en werkgelegenheid weer te geven.

1c De RES biedt kansen voor energietransitie, gekoppeld aan werkgelegenheid en innovatie.

De RES helpt om vanuit vanzelfsprekendheid samen te werken aan de energietransitie. In de vooruitblik naar 2030 koppelt de regio de energietransitie nadrukkelijk aan economische ontwikkeling: de energietransitie zorgt voor een sterker vestigingsklimaat, creëert werkgelegenheid, trekt nieuwe geldstromen aan, versterkt het MKB en leidt tot innovaties. Ook voor inwoners zijn er kansen. Ze profiteren mee bij een rechtvaardige verdeling van lusten en lasten in de opwek van duurzame energie. Uiteraard houdt de RES rekening met de eigenheid van de regio. We zetten in op het behoud van landschappelijke waarden en de specifieke situatie van individuele gemeenten.

2 a Deze inhoud is opgesteld met inbreng vanuit Hilversum en de regio Gooi en Vechtstreek

De inbreng is opgehaald in diverse regionale werksessies met stakeholders, een regiopodium over de RES en in Hilversum drie ateliers met een adviesgroep van Hilversummers.

2 b De Concept RES NHZ bevat de bouwstenen om in Hilversum verder te gaan verkennen richting de RES NHZ 1.0.

Dat zijn de volgende bouwstenen voor duurzame energieopwekking in Hilversum:

- Zon op dak, op alle daken die geschikt zijn voor meer dan 200 (dubbelcheck) panelen, waaronder als grootste concentraties van grote daken bedrijventerreinen Kerkelanden, Havenkwartier, Arenapark en Media Park.
- Zon op parkeerplaatsen, diverse parkeerterreinen, waaronder 3 locaties op het Media Park.
- Zon op geluidsschermen A27.
- Zoekgebieden voor zonne-energie langs de A27, op en/of ten zuiden van het vliegveld en in het gebied ten oosten van Anna's Hoeve.
- Zoekgebied voor windenergie in gebied bij afslag 33 van de A27.

2 c De zoekgebieden in de Concept RES zijn indicatief.

Ze geven zeker de denk- en zoekrichting aan, maar er kunnen nog steeds zoekgebieden afvallen of bijkomen. Deze verdere uitwerking gebeurt in de komende periode als we aan de RES 1.0 gaan werken.

3 a De wensen en bedenkingen wordt gedaan in de geest van de voorhangprocedure overeenkomstig art. 169, vierde lid, Gemeentewet.

De wensen en bedenkingen van gemeenteraden, Provinciale Staten en Algemene bestuur vormen een bijlage van de concept RES NHZ en worden aangeboden aan het Nationaal Programma RES.

3b De wens is om samen met overheden en partners in de energieregio NHZ in te zetten op het realiseren van zonne-energie op alle geschikte grote daken en parkeerplaatsen in 2030.

- Dit betekent een verdubbeling van de ambitie voor zonne-energie op grote daken en parkeerplaatsen in 2030 ten opzichte van het bod in de concept RES NHZ.
- Dit sluit aan bij het advies van de adviesgroep van 50 Hilversummers over de RES, om "in 2025 op alle daarvoor geschikte grote daken zonnepanelen te realiseren. Het percentage geschikte daken kan door strengere regelgeving, incentives voor vastgoedeigenaren en het verplichten van zon op nieuwe daken veel hoger zijn dan de 30% uit de scenario's". Zie bijlage met dit advies, punt 10.
- Dit is technisch en qua draagvlak haalbaar. Het is niet uit te leggen om het realiseren van zon op grote daken uit te smeren over de periode t/m 2050, terwijl dit nu al de meest haalbare manier is om duurzame energie op te wekken. Het is haalbaar als bewezen techniek, vanwege landelijke subsidie SDE (stimulering duurzame energieproductie) en heeft weinig effect op het landschap. Zonne-energie staat als "no-regret" op nummer één van "zonneladder" van de Natuur en Milieufederaties, onder meer omdat dit het landschap spaart.

3c De eerste bedenking betreft het verzoek om de zoeklocatie voor wind bij afslag 33 van de A27 te schappen.

De reden hiervoor is de ontstane maatschappelijke onrust. Dit leeft onder meer bij de meest direct betrokkenen; het Goois Natuurreservaat en omwonenden. Vanwege het ontbreken van draagvlak is het niet zinvol om deze locatie verder te onderzoeken. Dit zou alleen de onrust verder oprakelen en de aandacht onnodig afleiden van de duurzame energieprojecten, die wel kansrijk zijn.

De hoeveelheid energie die een windmolen op deze locatie zou kunnen opwekken is beperkt door hoogtebegrenzing vanwege de nabijheid van het vliegveld. Daarom is het verlies van deze zoeklocatie voor de totale hoeveelheid duurzame energie in 2030 in de Concept-RES dan ook beperkt.

3d De tweede bedenking betreft het ontbreken van een financiële doorrekening de concept- RES NHZ.

De gemeenteraad heeft bij de Startnotitie RESN NHZ diverse uitgangspunten vastgesteld, waarvan wij er één onvoldoende terugzien: “tijdens het opstellen van de RES wordt de financiële (deel)investering in relatie tot het beoogde (deel)effect meegenomen in de afweging en toegelicht bij elk beoogd besluit.”

Deze doorrekening ontbreekt nu en zal bij de RES 1.0 wel toegelicht worden. We vinden dit echter een gemis en zien graag alsnog een globale doorrekening. Hierbij is het argument van de kansen voor groene banen en dito investeringen relevant. Daarbij helpt een globaal beeld van de vele investeringen en opbrengsten die samenhangen met de concept RES NHZ.

Kanttekeningen

Hoe groot de opgave voor de RES NHZ is, is niet duidelijk. Partijen hebben afgesproken bij de start van de RES nog geen verdeling van deze opgave te maken. De regio's kunnen zo dus zelf hun eigen ambitieniveau bepalen. Indien blijkt dat bij oplevering van de concept RES-en vanuit de 30 energieregio's er te weinig plannen zijn om de 35 TWh te realiseren zal er alsnog een verdeelsystematiek in werking treden (Route 35).

Om verschillende redenen (zoals gebrek aan draagvlak of technische complicaties) kunnen huidige zoekgebieden komen te vervallen. Risico is dat de bijdrage van de regio Gooi en Vechtstreek aan de RES NHZ lager uitkomt dan de 0,32 GWh die nu staat vermeld. We kunnen dit compenseren door de komende jaren nieuwe kansen en zoekgebieden aan te dragen.

Financiën, middelen & capaciteit

De provincie Noord-Holland is financieel penvoerder van het programmabudget voor de RES NHZ.

In december 2019 is er een rijksbijdrage van €1.722.000 uitgekeerd. Daarnaast heeft de Provincie Noord-Holland budget vrijgemaakt ten behoeve van de twee RES-regio's (NHZ en NHN). Dit budget wordt in de periode 2019-2021 ingezet voor de proces- en onderzoekskosten. Voor deze periode is er geen financiële bijdrage nodig van de gemeente Hilversum. Het is nog onzeker hoe de uitvoeringskosten voor gemeenten voor het Klimaatakkoord er na 2021 uitzien. De Raad voor Openbaar Bestuur voert hiervoor een artikel 2 Financiële-verhoudingswet onderzoek uit, dat voor 2021 gereed moet zijn. Dit betreft niet alleen de RES, maar ook het programma aardgasvrije wijken.

Uitvoering

Communicatie: Vanaf 21 april is de Concept RES NHZ openbaar. De communicatie hierover verloopt in afstemming met de regio Gooi en Vechtstreek. Daarnaast is de website: <https://energieregionhz.nl/> van de energieregio het centrale communicatiemiddel. Op de website zijn alle documenten gepubliceerd, transparant en volledig, waaronder de startnotitie, fotodocumenten, scenario's en verslagen van onderzoeken en lokale bijeenkomsten.

Vervolg

- De Stuurgroep RES NHZ levert de Concept RES aan bij het Nationaal Programma RES, inclusief de ingekomen wensen en bedenkingen gemeenteraden, Provinciale Staten en het Algemeen Bestuur van de waterschappen en reacties van deelnemers.
- Het Nationaal Programma RES rekent de effecten van de 30 Concept-RES'en door en bepaalt of dit optelt tot de gewenste 35 TWh. Zo niet, dan treedt de verdeelsystematiek Route 35 in werking.

- De overheden in NHZ organiseren vanaf het najaar lokale werkateliers, om de zoekgebieden voor zonneweides, grote zonnedaken en/of windmolens nader te onderzoeken of concretiseren. Hierbij worden inwoners en andere belanghebbenden opnieuw nadrukkelijk betrokken.
- De Stuurgroep RES NHZ gaat na 1 oktober een reactienota opstellen aan de hand van alle wensen en bedenkingen, reacties, eventuele alternatieve plannen en visies. De colleges gaan een besluit over deze nota nemen en brengen deze ter kennisneming naar de raden.
- Aanbieden RES NHZ 1.0 op 1 juli 2021 aan het Nationaal Programma RES. Deze wordt vooraf ter vaststelling aangeboden aan alle gemeenteraden, Provinciale Staten en het Algemeen Bestuur van de waterschappen.
- Vervolgens vindt de besluitvorming over de uitvoering van RES plaats via het omgevingsbeleid van gemeenten, provincie en waterschappen. De RES wordt elke twee jaar gemonitord en geactualiseerd.

Burgemeester en wethouders van Hilversum,
de gemeentesecretaris, de burgemeester,

D. Emmer

P.I. Broertjes

Bijlage(n)

1. Concept RES NHZ
2. Persbericht RES NHZ
3. Informatiebrief energietransitie regio Gooi en Vechtstreek
4. Advies adviesgroep duurzame energieopwekking Hilversum
5. Planning RES NHZ versie 9 april 2020